

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Venerabili Eucharistiæ Sacramento Decisiones Theologico-Legales

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindellicorum, 1730

Decisionis XVIII. Ad Aprilis primum Casum. Argumentum. Disputatur, an Confessarius Monialium possit ingredi clausuram pro frequenti Communione Monialis laborantis febre non mortali? Declaratur, quid ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94643)

vini; videlicet hoc vinum, quod est in calice. Utitur autem Ecclesia hoc nomine Calicis in consecratione Sanguinis, ad melius significandum, eum esse portabilem; nam aliàs de sui natura Sanguis non est idoneus potui. Alterum est, cetera verba in forma consecrationis Calicis apposita tres præcipuos effectus Sanguinis Christi explicare. Primum, adeptionem vitæ æternæ, quam veluti hæreditatem per Christi Sanguinem, tanquam testamentum, morte ejus sancitum expectamus; ideo dicitur: *Novi, & æterni Testamenti*; nam vetus permittebat bona temporalia; novum autem æterna. Secundum, fidei Christianæ professionem, quam præcipue in hoc Sacramento exercemus, & sic ponitur *ly Mysteriū Fidei*. Tertium remissionem peccatorum, siquidem amantissimus Redemptor dilexit nos, & lavit nos à peccatis nostris in Sanguine suo; unde subjungitur in consecratione Calicis: *Qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum*; legatur Gobat in Theolog. Experim. tract. 3. num. 77. & Agudius d. par. 4. cap. 3. punct. 2. à num. 11. & seqq.

DECISIONIS XVIII.

Ad Aprilis primum Casum.

ARGUMENTUM.

Disputatur, an Confessarius Monialium possit ingredi Clausuram pro frequente Communione Monialis laborantis febre non mortali? Declaratur, quid sit Clausura Monasteriorum tum materialis, tum formalis? Agitur de ejus antiquitate, & ultima rigorosa firmitate. Discutitur, quando liceat Monialibus egredi de Clausura? Quando viris eam ingredi? Quando accedere ad colloquendum cum Monialibus? Quæ pœnæ sint statutæ contra transgressores in iisdem casibus? Præcipue contra Regulares. Et resolvitur casus propositus affirmativè.

SUMMARIUM.

- 1 Clausura alia materialis, alia formalis.
- 2 Clausura Monialium est de jure Ecclesiastico.
- 3 Clausura Monialium antiquissima. Etiam in lege Mosæ.
- 4 Clausura virginum Deo dicatarum etiam in lege nature.
- 5 Monasteria Monialium in principio Ecclesiæ.
- 6 Clausura Monialium erat de præcepto etiam antiquis temporibus.
- 7 Bonifacius Papa VIII. indixit legem generalem Clausuræ perpetuæ Monialibus.
- 8 Excommunicatio ipso facto incurritur ingrediendo Clausuram Monialium sine licentia ex Concil. Trid.
- 9 Cause tres, quibus Moniales à Clausura possunt exire.
- 10 Excommunicatio lata sententia, & reservata Papæ contra Moniales à Clausura exeuntes.
- 11 Clausura Monialium ingressus prohibitus à Gregor. XIII. & Paulo V.
- 12 Episcopi habent jurisdictionem in Regulares circa Clausuram Monialium.
- 13 Canonis in Germania non sunt adstricta per-

petua Clausura.

- 14 Dimisse in Italia non habent legem Clausuræ.
- 15 Moniales omnes professæ tenentur stare in Clausura perpetua.
- 16 Aliuvio, & bellum sunt cause licite Monialibus exeundi de Clausura.
- 17 Clausuram egrediendi non sufficit causa particularis, sed universalis Monialium.
- 18 Monialis etiam cum legitima causa non exiit à Clausura absque licentia Sac. Congreg.
- 19 Conversæ Moniales an possint exire de Clausura ad quarendas elemosynas?
- 20 Parvitas materia an detur circa egressum, vel ingressum Clausuræ?
- 21 Moniales violantes Clausuram quas pœnas incurrant?
- 22 Monialis in casu occulto violationis Clausuræ potest absolvi ab Episcopo. Secus in egressu notorio num. 23. nisi periculum aliquod esset in mora num. 24.
- 23 Novitiæ, vel puellæ egredientes de Clausura non incurrunt excommunicationem Papalem, sed pœnas impositas ab Episcopo.
- 24 Clausura Monialium utilis, & necessitas ex moribus etiam Gentilium.
- 25 Clausura Monialium pro ingressu requiritur causa boni communis, vel particularis earum; vel aliquando exterorum pro arbitrio Episcopi.
- 26 Clausura Monialium pro ingressu aliquando sufficit licentia oretenus data.
- 27 Clausuram Monialium, ingredientibus absque justa causa, & absque licentia quas pœnas incurrant?
- 28 Casus septem, à quibus absolvere non possunt Regulares etsi privilegiati, ex Decreto Clementis Papæ VIII.
- 29 Clausuram Monialium Superiores ingredientibus absque causa, quas pœnas incurrant?
- 30 Pueros in Clausuram Moniales recipientes sunt excommunicati.
- 31 Licentia alloquendi Moniales danda est ab Episcopo.
- 32 Regulares ut coerceantur ab Episcopo circa accessum ad Monasteria Monialium quinque jura attendenda.
- 33 Regulares non possunt celebrare Missam in Ecclesiis Monialium absque licentia Episcopi.
- 34 Confessarius potest ingredi Clausuram, quotiescunque Monialis infirma petit Sacramenta.
- 35 Confessarius potest in Clausura assistere Moniali moribunda.
- 36 Confessarius Monialium plura decreta Sac. Congr. concernentia.
- 37 Vicarius Episcopi non debet esse Confessarius Monialium.
- 38 Regulares non possunt esse Confessarii Ordinarii Monialium.

PRIMUS CASUS.

Quotidiana, sed non mortali febre Monialis laborans: cupit singulis festivis diebus, prout consuetudine facit, Eucharistiam sumere. Queritur, an Confessarius possit Clausuram ingredi ad has frequentes Communiones exhibendas?

Pro hujus casus canonica resolutione quatuor sunt theoremata notanda.

Primum est: Quod Clausura sumitur vel materialiter tantum, & significat locum clausum, à quo aliquibus exire, vel in quem ingredi non licet.

licet l. 3. §. Subvenitur, ff. ad. Senat. Consult. Syllan. & sic intelligitur Gynæceum, Claustrum, aut Monasterium muris, & januis septum, in quo habitant Moniales. Giballin. de Clausura Regular. disquisit. 1. in princ. vel Clausura sumitur formaliter, & est lex prohibens tria, scilicet egressum de Monasterio, ingressum in illud, & accessum ad crates seu januas ad colloquendum cum Monialibus; Giballin. ibid. & Bonacina de Clausur. Monial. quest. 3. punct. 1. & 2. quæ quidem lex est de solo Jure Ecclesiastico Azor. par. 1. lib. 13. cap. 8. quest. 2. Sanchez lib. 6. in Decalog. cap. 15. num. 3. & Ascan. Tamburin. de Jure Abbatissar. disp. 18. quest. 3. rejecta opinione allentium esse de Jure Divino ob illa verba Psalmi 26. 4. Unam petii à Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vite meæ.

Secundum theorema est: Antiquissimam esse Clausuram Monialium, & virginum Deo consecratam, non solum quia fuit instituta ab initio Ecclesiæ, ut infra probabimus, sed quia originem trahit tum à lege Moysæ, in qua mulieres Deo dicatæ segregabantur à consortio hominum, ut de Anna Prophetissa filia Phanuel, quæ non discedebat de templo jejuniis, & obsecrationibus serviens nocte, ac die. Luc. 2. 36. de Virginibus comorantibus in exedris Templi, de quibus dicitur 2. Machab. 3. 19. Sed. & virgines, quæ conculse erant, procurrebant ad Oniam. De Juditha, quæ in superioribus domus suæ fecerat sibi secretum cubiculum, in quo cum puellis suis clausa morabatur. Judith. 8. 5. & de mulieribus, quæ stabant ante portam Templi, quas fuisse Deo dicatas ostendit Canisius lib. 1. de Maria Deip. cap. 12. & observat Sallian. in Annalib. ad Mundi annum 4041. num. 3. & Cardin. Baronius in Apparatu Annal. num. 70. & 51. Tum à lege naturæ, in qua Tithæa, uxor Noachi docuit nepotes, & puellas, à filiis suis statim post diluvium oitas, & se Dei servitio mancipare; & in ejus cultum ignem sacrum inextinctum custodire, quem postea Deus præcepit Moyse, Levit. 6. in suo Tabernaculo semper ardere; unde ipsa Tithæa post mortem Effa vocata est, idest mater ignis; & ab eadem apud Gentiles, & Romanos nomen sumpserunt Virgines Vestales, quæ servabant ignem perpetuum, & de tonæ sub Clausura vivebant, itaut neque Senatus ad eas accederet, ut erudit Tholosan. in Syntagm. juris part. 2. lib. 15. cap. 17. & Serra de Synonim. in verb. Vestales. Porro quidquid fuerit de his, certum est, quod statim ab initio Ecclesiæ fuerunt in usu Monasteria Virginum Deo addictarum, quas salutat S. Ignatius Martyr Epist. 10. 12. & 15. & de eis meminit S. Clemens Romanus apud Epiphani. heres. 30. & testantur S. Ambrosius lib. 3. de Virginib. S. Hieronymus lib. 1. advers. Jovinian. & S. Augustinus epist. 109. Quibus quidem virginibus indicta erat lex Clausuræ, non quidem absoluta; quia aliquando ob urgentes causas poterant ex Monasterio exire; S. Antonin. in Summa 3. part. tit. 20. cap. 2. §. 3. vers. Egressum autem Monialium. sed necessaria erat licentia Abbatissæ, & comitatus Seniorum Monialium; ut ex pluribus Conciliorum & Sanctorum Patrum Decretis, in primis Ecclesiæ sæculis emanatis, ostendit Giballin. de Clausur. d. disquis. prima cap. 1. §. 2. redarguens Tamburinum de Jure Abbatissar. disp. 18. q. 2. n. 3. & qu. 3. num. 1. dicentem Clausuram præcis illis temporibus fuisse tantum de consilio; siquidem erat de præcepto;

adeo ut neque Monialibus liceret exire de Monasterio absque licentia cum urgenti causa, ut diximus, neque viris permixtus esset ingressus in earum claustra, nisi pro causis necessariis, & cum licentia; & interdicta foret etiam collocutio cum exteris, quamvis religiosis. cap. Definimus. cap. In nullo loco. & cap. Perniciosam 18. qu. 2. præter innumera Conciliaria Decreta, quæ cumulantur à Giballino d. cap. 21. cap. 2.

Tertium theorema: Porro vel ob excedentem malitiam hominum, vel ob nimiam calamitatem temporum, cum Synodalia Decreta, & Prælatorum leges pro custodia virginalis innocentie non sufficerent, Bonifacius Octavus Summus Pontifex propè finem tertii decimæ sæculi Sanctionem universalem publicavit, de qua in cap. Periculoso. de Statu Regular. in 6. per quam indixit omnibus, & quibuscumque Monialibus perpetuam Clausuram, itaut iisdem non liceret amplius à Monasteriis egredi, nisi ex causa morbi contagiosi; neque ad eas daretur vicis ingressus, vel accessus, nisi ex rationabili causa, & cum licentia Superiorum; quam Sanctionem confirmavit Concilium Tridentinum sess. 25. de Regular. cap. 1. addita pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ contra ingredientes septa Monasterii sine licentia in scriptis; pro cujus Conciliaris Decreti executione Sanctus Pius V. fecit Bullam incipien. Circa Pastoralis, anno 1466. cui aliam adjecit anno 1570. quæ incipit: Decori & honestati; in qua declaravit, causas liciti egressus à Monasterio pro Monialibus cum Superiorum licentia esse debere Magnum incendium, infirmitatem Lepre, aut Epidimie, præter quas causas prohibuit egressum eorumdem sub pœna excommunicationis lata sententiæ Summo Pontifici reservatæ, tam ipsi Monialibus, exeuntibus, quàm licentiam dantibus, comitantibus, & recipientibus, necnon privationis dignitatum, & officiorum contra Superiores prædictum exitum permittentes. Et ad impediendum ingressum personis Laicis in Monasteria Monialium emanarunt Constitutiones alie, videlicet Gregorii XIII. la 18. Pauli V. la 74. quæ revocavere quascunque licentias, quibuscunque personis à Sede Apostolica clargitas, ingrediendi Monasteria Monialium; & quia non est possibile eas non concedere Reginis, Ducibus, & aliis Matronis excelis status Urbanus VIII. per aliam suam Constitutionem la 29. declaravit, concessas eis non suffragari, nisi consensus Monialium accedat capitulariter, & per secreta vota de earumdem ingressu admittendo. Et quia propter exemptiones Virorum Regularium & Monialium, sub eorum gubernio viventium, plures exortæ erant controversiæ cum Episcopis locorum Ordinariis, prodiit Constitutio Gregorii XV. anno 1622. quæ incipit: Insuperabili &c. in qua Episcopis delegata est facultas super iisdem Regularibus, & Monialibus in iis, quæ concernunt animarum curam, Sacramentorum administrationem, prædicationem Verbi Dei, & Sanctimonialium Monasteria, prout ex tenore ejusdem Bullæ, & ex resolutionibus dubiorum super ipsa per Sacram Congregationem factis, & ab Urbano VIII. approbatis, quam Constitutionem, & dubia ponit Cherubin. in Bullario pag. 296. 297. tom. 3. Tamburin. de Jure Abbatissarum disp. 16. quest. 2. & 3. Barbosa post tractatum de offic. & pot. Episc. in Constitutionibus Apostolicis la prima. Ex quibus omnibus sequitur.

Quartum

Quantum theorema resolvens breviter infra-
scriptos non injucundos casus, de facili occurren-
tes in praxi, tam circa egressum Monialium à Clau-
sura, quam circa ingressum exterorum in illam;
nec non circa accessum ad colloquendum cum Mo-
nialibus præcipue pro personis Religiosis.

- Quo ad egressum. I. Omnibus Monialibus pro-
fessis prohibitus est egressus à Clausura; sed Mo-
niales non sunt, neque ad Clausuram tenentur Can-
onistæ in Germania, Flandria, & Lotharingia,
de quibus Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 9. Tamb. de
Jure Abbatissar. disp. 7. quest. 4. & Giballin. de Clau-
sur. Mon. disquis. 1. cap. 9. quibus similes sunt piæ,
religiosæque virgines, dimissæ vocatæ, quæ in
Congregatione vivunt hinc Patavii, Vicentiæ, &
Thienis, sub certis Constitutionibus ab Augusto
Cardinali Valerio Episcopo Veronen. & Visitatore
Apostolico, anno 1584. approbatis. Et de quibus
agunt Menoch Consil. 948. Tondut. de Benefic.
part. 1. cap. 112. num. 15. Pignatell. tom. 1.
consil. 65. à num. 9. & segg. & Card. de Luca de Ju-
risd. disc. 45. II. Si Monialis profiteretur animo
non se obligandi ad Clausuram, quamvis irritam
ejus professionem dicant DD. apud Tambur. disput.
18. de Jure Abbatissar. quest. 5. contrarium sentit
Giballin. dict. disquisit. 1. cap. 4. num. 18. cum
Bonacina de Clausur. q. 2. num. 5. quia hæc obliga-
tio non pendet à voluntate profitentis, sed à lege
Ecclesiastica illam imperante, sicut castitatem in
Subdiaconatu; quare, qui suscipit illum statum,
obligatur legibus, quas Superior illi statui impos-
uit, nisi professio esset sub expressa conditione
non servandi Clausuram, & quod aliàs non valeret,
tunc enim esset invalida ex defectu voluntatis. Gi-
ballin. ubi supra. & de Jure Canonico part. 1.
lib. 4. de Involuntario III. Quamvis Sanctus Pius
V. in Bulla prædicta Decoris, & honestatis, expresserit
tres causas liciti egressus Monialium à Clausura,
scilicet Magnum incendium, Morbum lepræ, & Epi-
demiæ; quas stare taxativè, itaut alias consimiles
non liceat admittere, dicant Azor. tom. 1. lib. 13.
cap. 8. q. 1. ad fin. Barbosa allegat 102. num. 16.
cum aliis citatis à Giballin. dict. disp. 1. cap. 6. num.
33. Contrarium tamen, & quod exemplificativè
locutus sit S. Pius V. docent Sanchez. in Decalog.
lib. 6. cap. 15. num. 37. Novarius in Summ. Bull.
part. 1. comm. 51. num. 14. Ventriglia tom. 1.
annot. 5. 6. 2. num. 25. & Zacchias in Quest.
Medicolegal. lib. 3. tit. 3. q. 6. num. 10. necnon
in Consil. 64. cum aliis, quibus adhæret ipse Gibal-
lin. d. num. 33. qui num. 52. adjungit etiam allu-
vionem fluminis, vel procellam, aut sæviens bel-
lum; ex quibus immineret ruina Monasterii, vel
direptio Monialium. Quod si talis esset morbus
alicujus Monialis, ut intra Monasterium sanari non
posset, sed equidem extra ipsum, disputant hinc
inde DD. an teneretur servare Clausuram; nam
lex Ecclesiastica non obligat cum periculo vitæ.
Tamburin. de Jure Abbatissar. disp. 20. quest. 3.
Riccius in Praxi 4. part. resol. 194. num. 3. Con-
trarium tamen tenet Zerola par. 2. verb. Moniales,
ad fin. & alii citati per Ventrigliam d. tom. 1. an-
not. 5. §. 2. num. 37. ea ratione, quia ad egredi-
endum, requiritur causa respiciens bonum totius
Communitatis, non unius Monialis particularis
tantum; idèoque, citatis pro utraque opinione Au-
thoribus, esse casum dubium definit Giballin. d.
disq. 1. cap. 6. num. 45. & 46. ad quem remitto

curiosum. IV. At communi calculo DD. non sunt
legitimæ causæ pro egressu Phthisis, Rabies, Lues
Venerea, Hydrophobia, Variola, Disenteria, et si
popularis, (qualis fuit Viennæ ann. 1683. obellæ
à Turcis) neque febres malignæ cum lenticulis,
puncticulis, seu peticulis, vulgò Petrechie, Scrophula,
seu Struma; & consimiles morbi. Giballin. d. cap.
6. num. 35. & segg. qui tamen si pestilenciales to-
rent, petenda esset licentia à S. Congregatione, 18
prout quando ageretur de puniendi Moniali con-
tumaci, quæ in eodem Monasterio ob adhærentes,
vel factiones puniri non possent, vel si vellet Monia-
lis transire ad strictiorem Regulam; seu ad fundan-
dum, vel reformandum aliquod aliud Monasterium
ut eruditè demonstrat idem Giballin. d. cap. 6. usq.
ad num. 58. Antonell. de Regim. milit. Eccl. lib. 7.
cap. 7. per totum Novarius in Summ. Bullarii par. 2.
Comment. 37. num. 11. Et pro licentia exeundi
Moniales à Monasterio requiri licentiam Sedis Apo-
stolicæ, & non sufficere concessionem Episcopi,
dicit etiam Ventriglia d. tom. 1. annot. 5. P. 2.
num. 29. Nisi temporis angustia aliud suadeat.
Molfes. ad Consuet. Neapol. part. 1. cap. 5. num. 32.
tom. 1. & Ventrigl. ibid. V. Sed utrum licitum sit
mittere Moniales Conversas extra Clausuram ad 19
quæstuum elemosynas per civitatem, & Dico-
cesim? discordes, & obscuri valde sunt DD. in re-
solvendo; alii enim asserunt, alii negant, ut videre
est apud Hyacinth. Donatum Rer. Regular. tom. 4.
tract. 3. quest. 18. Cæterum videtur deferendum
consuetudini; qua extante, servandæ sunt condi-
tiones istæ; quod scilicet Conversæ ipsæ sint qua-
dragenariæ, probatæ vitæ, binæ incedant, non
pernoctent extra Monasterium, & exeant de Epi-
scopi licentia; & quamvis sanctum esset, hanc con-
suetudinem omnino tollere, ad evitanda scan-
dala; adhuc tolerari in aliquo loco colligitur ex Ni-
colio in Floscul. verb. Conversus num. 8. ubi Decre-
tum S. Congregationis. VI. Non dari parvitatem
materiæ excusantem à peccato mortali, & à censu-
ris in egressu à Clausura (idem in ingressu) est 20
tutior opinio, quam tuerentur DD. citati à Donato
d. tom. 4. tr. 4. quest. 24. & 25. contra Grassium,
Naldum, & Pellizzarium de Monialib. cap. 5. sect.
1. q. 11. num. 19. à quibus caveant Confessarii,
nam Clausura consistit in indivisibili, ut ait Pig-
natell. t. 6. consult. 85. n. 275. Neque obstat, quod
parvitas materiæ excuset à mortali, quod est basis, &
fundamentum excommunicationis; quia, ut respon-
det Donatus d. quest. 25. num. 3. violatio Clausuræ
non attenditur ex parte loci, seu spatii localis, in
quo cadit parvitas materiæ, sed ex transgressione
legis Clausuræ, quæ est mortalis, sive fiat ad duos
pedes, sive ad centum passus. Concedunt tamen
omnes, quod si Monialis toto corpore non exeat à
limine Clausuræ, sed extendendo tantum brachia,
vel pedem, non erit Clausuræ violatrix, quia actus
non est completus, Donatus dict. quest. 24. &
quest. 25. Giballin. ubi supra disquis. 1. cap. 2. §.
17. num. 33. & 34. & Sanguet lib. 6. cap. 16.
num. 70. in Decalog. VII. Tandem pœnæ infli-
ctæ contra Moniales violantes Clausuram peregres- 21
sum, præter peccatum mortale ex cap. Periculoso,
de Statu Regular. in 6. & ex Concil. Trid. sess. 25.
de Regular. cap. 5. ut advertit Donatus d. tom. 4.
tract. 3. q. 14. sunt etiam excommunicatio latæ
sententiæ Summo Pontifici reservata; necnon
privatio dignitatum, & officiorum tam cir-
ca ipsas Moniales, quam eas in dicto egressu coad-
juvantes,

- juvantes ut habetur in Bulla Piana incipien. *De-*
cori la 8. de qua late tractant Sanchez in *Decal. lib.*
6. cap. 15. à num. 63. Barbof. in d. *cap. 1. de statu*
Regular. in 6. Ventriglia d. tom. 1. annot. 5. §. 1.
 22 *num. 49. & Donatus d. tom. 4. tract. 4. quest. 8.* ubi
 docent, si violatio Clausuræ per egressum Monia-
 lis esset occulta, posse obtineri ab Episcopo facul-
 tatem eam absolvendi ab excommunicatione in foro
 Sacramentali per Concil. Trid. *sess. 24. cap. 6. de re-*
form. quod admittit etiam Bonacina de Censur. disp.
1. quest. 22. punct. 2. num. 2. & de Clausura quest.
1. punct. 5. num. 2. & Thesaurus de Penis Ecclesiast.
part. 2. verb. Clausuram. violans cap. 8. vers. Absolve-
re. Sed an possit Episcopus etiam dispensare in
 alijs pœnis de quibus supra? Discordant Doctores,
 affirmat enim Donatus d. *quest. 8. num. 8. & 9.*
 ubi responder contrariis; ut negat Sanctarell. de
 Hæresi *cap. 5. dub. 1. & Ventriglia d. annot. 5. §. 1.*
num. 50. Et quo ad concomitantes, vel alios reci-
 pientes Moniales, injuste egressæ de Clausura, nulla
 pœna hi afficerentur, neque censura, si bono fine
 id agerent ad eas custodiendas, vel reducendas; aut
 à majori scandalo præservandas. Bonacin. de *Cla-*
sura q. 1. punct. 4. Donatus d. quest. 8. num. 13.
 23 Quod si egressus Monialis esset notorius, non excu-
 saretur à petenda absolutione ab Apostolica Sede ob
 sexus fragilitatem, vel corporis debilitatē, seu per-
 petuæ subjectionis impedimentum ex *cap. De cetero*
cap. Mulieres. cap. Ea noscitur, & cap. de Moniali-
bus. de sentent. excommunic. ut bene donatus dict.
quest. 8. num. 4. & 5. qui tamen excipit, si pericu-
 lum aliquod esset in mora, tunc enim posset Epi-
 scopus impendere beneficium absolutionis, rece-
 pta cautione de parendo mandatis Apostolicæ Sedis
 juxta Glossam in d. *cap. Mulieres verb. Laborem &*
Thesaurum de Penis p. 1. cap. 24. Porro si Monia-
 lis Novitia, mutata voluntate, exiret absque li-
 centia à Monasterio, & ab amasio reciperetur,
 neuter esset excommunicandus, quia Bulla Piana
 loquitur de professis. Ita Giballin. de *Clausur. disp.*
 25 *1. cap. 8. num. 4. in fine. & Pellizar. de Monialib.*
cap. 5. num. 187. qui intelligendi sunt de excom-
 municatione Papali, secus de imposta per Episco-
 pum volentem, (ut hic Patavii) novitias, & puel-
 las educandas in Monasteriis, teneri ad pœnas vio-
 late Clausuræ: si enim absque licentia exirent,
 essent excommunicatæ; Nam, quod educandæ,
 & aliæ mulieres degentes in Monasteriis Monialium,
 de Superiorum licentia, teneantur legi Clausuræ
 est una ex præcipuis conditionibus, quæ ponuntur
 pro earum ingressu; ut ex Decretis Sac. Congr.
 apud Quarantam. *verb. Monasteria Monialium. pag.*
449. Barb. de *jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 44. num.*
51. Nicolium in *Floscul. verb. Clausura num. 10. &*
11. & Pignatell. tom. 8. Consult. 47. num. 37. 44. &
45. Igitur si legi Clausuræ sunt adstrictæ, violan-
 tes eandem legem incurrunt censuras ab Episco-
 po inflictas, pro Clausura servanda. *l. Non dubium*
5. C. de Legibus & ita videntur concordandi Georg.
Polaccus par. 2. Vacat Epidem. cap. 2. num. 5. &
Tamburin. de jure Abbatisar. disp. 2. quest. 2. num.
14. docentes, supradictas puellas egredientes, abs-
 que licentia à Monasterio incurrere excommunic-
 tionem.
 26 Et ne alicui Sanctimoniali displiceat status perpe-
 tuæ Clausuræ in Monasterio, non utile erit, eam
 docere utilitatem, & necessitatem non exeundi,
 quam etiam antiqui Romani agnoverunt, apud quos
 Virgines Vestales, tonsis capillis, in Clausura vi-

vebant, ut ex Plinio *lib. 16. Hist. Nat. cap. 44.*
 notat Tholosan. in *Syntagm. Jur. lib. 16. cap. 1. n.*
 17. Sinenfes puellis infantibus tam stricte taceis,
 & linteolis pedes alligant, ut vix ambulare in adul-
 ta valeant ætate, ne extra domus in quibus semper
 reconditæ manent, possint de facili exire; ut ex
Observat. Hier. Brusonii ad Boter *par. 1. de Morib.*
Sinensum. Immo Turcarum fœminæ abstinent à
 conspectu virorum, & non nisi velatæ, & coopertæ
 per viam incedunt, teste Gabriele Bremond. in *Iti-*
nerib. per Egyptum lib. 3. c. 5. nam mulieribus
 cursitate periculofum, ut de Dina *Gen. 24. 2. &*
 de Sara *Gen. 10. 2.* Hinc Menander apud Stobæum
 canit: *Intrare manere mulierem oportet bonam, egre-*
dientes autem foras nullius pretii sunt. Et Alcicius in
 Emphemate testudinis sub Veneris pede.

Alma Venus quænam hæc facies? quid denotat illa,

Testudo, molli quam pede Diva premis?

Me sic effinxit Phidias, sexumque referri.

Femineum nostra jussit ab effigie.

Quod remanere domi, & tacitas docet esse puellas,

Supposit pedibus talia signa meis.

Quo verò ad violationem Clausuræ per ingres-
 sum, ut iste sit licitus, requiritur justa, & gravis
 causa concernens, vel bonum commune Monaste-
 rii, & sic intrant bajuli, vectores currum, & alii,
 de quibus Gloss. in *cit. cap. 1. de Statu Regular. in*
 6. vel bonum particulare alicujus Monialis cujus
 respectu ingrediuntur Confessarius, Medicus, Chi-
 rurgus, si sit infirma; Et aliquando ancillæ & mu-
 lieres laicæ, quæ ministerijs vilitioribus, & operoso-
 ribus inserviant; aut moniali morbo periculoso
 affectæ assistant, ut pluries vidi servari hic Pata-
 vii, ad tradita per Barbof. *allegat. 102. num. 60.*
 Bonacinam *quest. 3. de Clausura punct. 4. num. 10.*
 Crispinum in *Visitar. Pastor. p. 2. §. 42. n. 99.* vel
 bonum exteriorum; idcirco datur ingressus puel-
 lis educandis, vel mulieribus ob abientiam, vel
 discordiam maritorum; seu ad res pretiosas custo-
 dia causa in claustris sanctimonialium vehendas, &
 circa justitiam, & gravitatem causæ pollet arbitri-
 um Episcopi, ut disserunt Giballin. de *Clausur. disp.*
1. c. 7. §. 1. Tamburin. de *jure Abbatisar. disp. 24.*
quest. 1. & Donatus d. tom. 4. tract. 5. quest. 19.
 Ultra justam, & gravem causam requiritur licen-
 tia Superioris in scriptis; et si in pluribus casibus
 consuetudo faciat, sufficere etiam licentiam sine
 scriptis; videlicet pro personis cognitis, & res ne-
 cessarias in Monasterio exequentis, ut docent
 Miranda d. *Monial. quest. 3. art. 2.* Homobon. *p.*
2. de Castib. refer. cas. 5. Bellocch. *Theol. Mor. quest.*
2. num. 162. Bordonus *Var. resol. tom. 3. par. 2.*
resol. 76. n. 79. & Diana part. 3. rr. 2. resol. 129.
 qui contrarium docentes allegat sed non sequitur.

Pœna de Jure inflicta contra ingredientis Mona-
 steria Monialium absque legitima licentia, & justa
 causa, est excommunicatio lata sententiæ, nulli
 tamen reservata ex Concilio Trid. *cap. 5. sess. 25.*
de Regularib. Sed quia Greg. XIII. in Bulla *Ubi gra-*
tia. Et Paulus V. in Bulla *Monialium status,*
 ferunt excommunicationem Sede Apostolicæ re-
 servatam contra ingredientis prætextu licentiarum,
 ab eadem Sede prius obtentorum, pugnant
 acriter inter se Moralistæ, quærentes an
 hæc excommunicatio reservata extendatur etiam
 ad ingredientis absque dicto prætextu licentiarum?
 Utriusque opinionis assertores cumulat Donatus de
Regularib. d. tom. 4. tract. 5. quest. 1. & qu. 2. ubi
 refert rationes hinc inde, & adhæret affirman-
 tibus

tibus, quia talis censetur stylus Curiae Romanae, & usus totius Italiae; contra quem assertum stylum recalcitrare pluribus argumentis Campanil. in *divers. Jur. Can. rubr. 11. cap. 16. num. 24.* testatur Ventriglia d. tom. 1. Annot. 5. §. 1. num. 34. Sed rumor Campanilis videtur spernendus, & tenendam extensionem, quia pluries declaravit Sacra Congregatio Episc. & Regularium, ingredientes Monasteria Monialium, non ex prae-textu licentiarum, sed ex propria voluntate, incurrere excommunicationem Papae reservatam ut legitur apud Pignatellum tom. 6. consult. 85. num. 251. & 252. Quod multo magis concedunt omnes, si ingressus foret ad malum finem juxta Decretum S. Congreg. ejusdem, jussu Clementis VIII. editum die 9. Januarii 1601. in quo declaravit, casus non absolventes à Regularibus privilegiatis esse. 1. Contentos in Bulla Cœnz Domini. 2. Reservatos per Ordinarios locorum. 3. Violationem Immunitatis Ecclesiasticae. 4. Duellum. 5. Manus violentas in Clericos. 6. Simoniam realem, necnon confidentialem in beneficiis. Et 7. Ingressum in Clausuram Monialium ob malum finem; quos casus, & Decretum inveniet Lector apud Pignatell. d. consult. 85. num. 165. & 166. & Donatum tom. 2. p. 3. tract. 11. quest. 17. de Regularibus. Et non solum ingredientes efficit prædicta excommunicatio reservata, sed etiam admittentes, & recipientes, sive prae-textu licentiarum, sive non; prout sive sint Superiores, ut Priorissa, & Abbatissa, sive Moniales privatae, aliæve personae. Filliuc. tract. 15. num. 119. & Ventriglia d. Annot. 5. à num. 37. & seqq. Quod si ingredienti sine causa sint ipsi Superiores, puta Episcopi, vel Prælati Regulares, hi ex alia Bulla Gregorii XIII. incipien. *Dubius, qua emergunt*, aliis poenis afficiuntur; scilicet Episcopi pro prima vice ab ingressu Ecclesiae; pro secunda, suspensione à Divinis; pro tertia, excommunicatione. Prælati verò Regulares incurrunt privationem omnium officiorum, ac excommunicationem; sed hæc excommunicatio non est reservata. Ventriglia *ibid.* num. 43. 44. 45. 46. ubi has poenas, ait, non incurrere Vicarios Episcopi, tanquam in dicta Bulla non nominatos. Donatus d. tom. 4. tract. 5. quest. 22. explicans quo comitatu, cum Superiores intrant ex iusta causa, intrare debeant; & si deficient in illo, quamvis peccent non incurrere excommunicationem. Attamen hisce temporibus Prælati Regulares volentes visitare Clausuram Monialium sibi subiectarum debent observare Bullam Alexandri VII. latam anno 1664. 19. Octobris incipien. *Felici Sacrarum Virginum*; in Bullario tom. 6. la. 153. videlicet, ingrediendo semel in anno Clausuram, & non ultra, nisi de Episcopi licentia. Non effugiant autem Moniales excommunicationem recipientes in Clausuram pueros, etsi discretionis annos non habentes, ut asseverant idem Donatus d. tract. 5. quest. 11. Camitol. Resp. Moral. lib. 6. quest. 19. num. 6. & quest. 22. Naldus v. *Clausura* num. 3. Et ita decusum, contra Moralistas contrarium scribentes, à Sac. Congregatione referunt etiam Pignatell. d. tom. 6. consult. 85. num. 244. & Nicol. in *Flocculis v. Clausura* n. 29. quod attendant Confessarii Monialium. Demum pro ingressu licito in Clausuram Monialium subiectarum Regularibus non sufficit licentia Prælati Regularis Superioris earundem, sed etiam Requiritur licentia Episcopi ordinarii illius loci, ut notant Bordon. Var. Resol. d. part. 2. resol. 76. num. 80. & 81. & Donatus d. tom. 4. tract. 5. quest. 17. ubi

Doct. Clericali Tom. I. Lib. II.

de hac re plura Decreta refert Sacra Congregationis, & num. 12. adjungit anno 1630. 21. *Masi* decusum, Sanctissimo approbante, servandam esse consuetudinem, ubi vigeret; dandi prædictas licentias ab Episcopo tantum; & privativè quoad Regulares; quod etiam habetur apud Barbosam de *Jure Eccl. Univ. cap. 44. n. 107. in fine. & decis. Apostol. collectan. 452. n. 14.* & advertit Emin. Cardinalis de Luca in *Annotation. ad S. C. Trid. discurs. 36. n. 6.*

Ultimò, quoad violationem Clausuræ per allocationem cum Monialibus, etiam si sint subiectæ Regularibus, spectat ad Episcopum coëcere inobedientes, & dare licentias alloquendi; nam; ut ait prædictus Emin. Card. de Luca d. disc. 36. n. 7. superintendere his allocationibus concernit custodiam Clausuræ, ac etiam missionibus Epistolarum, his enim contrahuntur illi amores, ex quibus violatio Clausuræ resultat. Et cum non sit dubium de coërcitione Episcopali circa Clerum sæcularem, & populum S. Antonin. in *Summa* 3. p. tit. 20. c. 2. §. 1. vers. *Monasteriorum Monialium*, etiam pro Monasteriis exemptis ex Conc. Trid. d. sess. 25. c. 5. de Regular. & ex Bulla S. Pii V. *Circa Pastoralis*. Zerola in verb. *Moniales* ad 4. & ad 8. *Quasi*. Crispinus in *Visitat. Pastoralis* par. 2. §. 42. n. 70. late Pignatellus d. tom. 6. consult. 85. à num. 1. & seqq. & præcipuè à n. 17. ubi plurima Decreta, & Declarationes S. Congreg. & in puncto n. 5. ubi sic: Die 17. Junii 1605. in *Januensi* Sacra Congregatio censuit, accessum ad collocutoria, vel rotas, vel alias Monasteriorum Monialium partes, esse materiam pertinentem ad Clausuram, & per consequens spectare ad Ordinarium etiam in Monasteriis subiectis Regularibus, qui ea ad libitum visitare possunt. Tota inspectio reducit ad coërcitionem Regularium accedentium sine debita licentia Episcopi ad colloquendum cum Monialibus; contra quos quinque Jura sunt observanda. Primum est Decretum Sixti V. anno 1590. quo prohibuit Regularibus accessum ad collocutoria Monialium absque licentia Sacrae Congregationis; ut legitur apud Quarantam in *Sum. Bullar. verb. Monasteria Monialium* pag. 349. Peyrinum tom. 2. in *Constit. S. Pii V. Bonacinam de Clausur. quest. 3. punct. 4.* & Donatum d. tom. 4. de Regularibus tract. 6. quest. 4. cujus transgressio est peccatum mortale, ut omnes DD. scribunt. Secundum Jus est Bulla Gregorii XV. incipien. *Inscrutabili*; in qua ut diximus supra, mandat Episcopis, ut puniant Regulares delinquentes circa Clausuram Monialium; cujus Clausuræ appellatione venire accessum ad colloquendum cum ipsis Monialibus declaratum fuit in dubiis propositis ad dictam Constitutionem, quam ponunt per extensum Barbos. post tract. de *Potest. Episcopi Constit. Prima*. Et Donatus de Regularibus tom. 1. part. 2. post tractatum 13. de *Exempt. Religiosorum*; ubi etiam ipsa dubia, cum declarationibus. Tertium Jus est Decretum sub Urbano VIII. publicatum anno 1623. quod legitur apud eundem Donatum tom. 4. d. tract. 6. quest. 20. apud Novarium in *Summ. Bull. part. 2. Comment. 40. num. 15.* apud Nicolium Lucubr. *Utriusque Juris* tom. 2. lib. 3. tit. 1. sub num. 16. & apud Pignatell. d. tom. 6. consult. 85. num. 166. in quo conceditur facultas Ordinariis locorum dandi licentiam in scriptis, quater in anno, Regularibus colloquendi cum Monialibus suis consanguineis in primo, & secundo gradu, cum assistentia Confessarii, & auscultatricum, sed non in diebus festis, seu Vigiliarum. Quartum Jus est Decretum sub Clemente IX. anni 1669. impres-

impressum apud Pignatell. d. tom. 6. consult. 85. num. 35. in quo damnatur opinio Regularium affirmantium, sibi licere sine peccato alloqui Moniales absque licentia ad quadrantem horæ cum dimidio: & decernitur, colloquutionem cum Monialibus non licere neque per modicum temporis spatium; & Regulares contrafacientes peccare mortaliter, & puniri posse ab Episcopis etiam per censuras. Et ne credantur presentium temporum supradicta Decreta nimis rigorosa, legantur illa antiquorum Conciliorum, colloquia cum Monialibus prohibentia, quæ referuntur à Giballino de *Clausura* disquis. 1. cap. 1. §. 3. num. 10. & à Donato dict. tom. 4. tract. 6. quest. 2. Postremo Quintum Jus est responsum Sacre Congregationis, ad hæc quæ sita: 1. An Regularibus missis ad crates Monialium, pro munere prædicationis obeundo prohibitum sit sub peccato mortali, censuris, & penis &c. immediate post eum ipsis Monialibus, absque expressa licentia ad colloquendum, immiscere sermones cum questionibus, vel dubiis spiritualibus, aut materiis ipsius concionis? 2. An talis prohibitio intelligatur tam de colloquutione cum aliquibus Monialibus, quam cum una tantum (omnibus tamen aliis audientibus) immediate post concionem.

Die 21. Maji 1668. S. Congreg. Emin. S. R. E. Card. Concilii Trident. Interpretum ad utrumque respondit affirmativè. Et hoc Decretum est impressum in Synodo Diocesana Emin. Card. Caroli Barberini anno 1686. inter appendices in fine. 35 Hinc non ignorandum; Regulares non posse celebrare Missam in Ecclesiis Monialium absque Episcopi licentia, ut eadem Sacra Congregatio declaravit die 9. Decembris 1651. apud Pignatell. d. tom. 6. consult. 85. num. 165.

His ad ornatum muneris audiendi Confessiones Monialium, & ad majorem Confessariorum notitiam enucleatis, deveniendo ad resolutionem propositi casus, fuit concorditer decissum, posse Confessarium ingredi Clausuram singulis festis diebus ad communicandam Monialem quotidiana febri, etsi non mortali, laborantem, ut docent Sanchez in Decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 16. num. 45. Quintanadven. in Singularib. tract. 4. sing. 3. Giballin. de *Clausura* dict. disquis. 1. cap. 7. num. 4. Joan. Saneius in select. disp. 22. num. 22. Pellizarius de Monial. cap. 10. num. 220 & 221. Novissimè Gobat de Sacramentis tract. 4. num. 190. & Billus in Hierurgia tom. 1. verb. Eucharistia sub num. 180. §. 13. Ratione, & auctoritate firmatur hæc decisio. Ratio est, quia si licitus est ingressus virorum pro corporalibus necessitatibus Monialium, quare debet esse prohibitus pro spiritualibus? Intrat hortilio ad evellendas urticas, & purgandam à gramine humum; & non intrabit Sacerdos ad poliendam infirmæ Monialis conscientiam, Apostolo dicente ad Coloss. 3.9. Expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis? Intrat cæmentarius ad dealbandam parietem, & non intrabit Confessarius ad purificandas animas immaculati Agni, Sanguine, de quo scriptum est, Apoc. 7. 13. Et laverunt stolas suas, & dealbaverunt eas in Sanguine Agni? Intrat pistor cum canistris panis, & non intrabit Mystra, ut ægotanti Religiosæ præstet Panem de Cælo, omne delectamentum in se habentem, & omnis saporis suavitatem Sap. 16. 20. Intrat Medicus ad curandam febrem corporis, & ad curandas febres animæ, de quibus ait S. Ambrosius lib. 4. in cap. 4. Lucæ: Fe-

bri nostra ambitio est, febris nostra iracundia est, non intrabit Sacerdos, & cum eo divinus ille Medicus, qui de se dixit in Isai. 41. 1. Misit me ut mederer contritis corde? Hinc sapientissimi Doctores concedunt, posse Confessarium ingredi Clausuram ad confessionem infirmæ Monialis excipiendam, si commodè ipsa descendere ad locum confessionum non valeat; & ad administrandam eidem Sacram Synaxim, non solum quando aliæ Moniales eam sumunt juxta regulam, vel consuetudinem Monasterii, vel secundum quod erat solita communicare se in sanitate; sed toties, quoties ipsa postulat; siquidem, ut notat S. Antonin. in Summa 3. p. tit. 14. c. 12. in fin. Eucharistia dat robur in tribulatione, idè dicitur in Psalm. 130. Et panis cor hominis confirmet, & valet ad tuitionem animæ, & corporis; & idcirco in Exod. 12. legitur, quòd Angelus exterminator minimè nocuit domibus illis, qui erant linitæ Sanguine Agni.

Auctoritas autem desumitur ex Decretis Sacre Congregationis relatis per Nicolium Lucubrat. Utriusque juris tom. 2. lib. 3. tit. 1. sub num. 9. & per Pignatell. d. tom. 6. consult. 85. num. 232. & 233. ubi fide legitur: Cum SS. D. N. Bulla cautum sit, ne quis Monasteria Monialium sine urgentibus necessitatibus ingrediatur; Queritur: An Sacerdotibus in Monasterium sapienter introire liceat, ut iis Monialibus, quæ perpetuo, aut diuturno aliquo morbo laborant, Penitentia, & Eucharistia Sacramenta sapienter administrent, licet alias, cum ægotare ceperunt, semel Sacram Eucharistiam sumperint? S. Congreg. Concilii die 18. Maji 1570. censuit licere. Item concedendus est ingressus eidem Confessario ad assistendum morienti, ejusque animam Deo ritè commendandam; tanta est enim necessitas exi-
37 stentium in articulo mortis, ut ei nulla diligentia par esse possit. S. Cong. Episc. in Lucensi 29. Martii 1589. & 22. Dec. 1620.

Et quoniam apud eundem Pignatell. d. tom. 6. consult. 85. num. 238. plura alia habentur Decreta concernentia personam Confessarii Monialium, ejusque officium, quæ alibi non ita passim reperiuntur, non me piguit ea transcribere, & sunt sequentia: Confessarii Monialium, triennio elapso, non 38 possunt amplius audire Confessiones in eodem Monasterio per aliud triennium absque licentia S. Congregationis, alias declarantur suspensi ab audiendis confessionibus, Eadem S. Congr. in Comensi 4. Martii 1591. in Ragutina 2. Octobr. 1626. & die 27. Martii 1647. ac alibi. Quod habet locum etiam in Confessario Conventorii puellarum, vel aliarum quarumcunque mulierum. Eadem S. Congr. 18. Martii 1649. & in Lucensi 25. Junii 1655. cap. Indemnitatibus 43. §. Supradicta siquidem, de Elect. in 6. Confessarii verò Dominicani, vel Cassinenses non possunt durare in hujusmodi officio audiendi confessiones Monialium nisi per biennium ex eorum Constitutionibus. Ead. S. Cong. 17. Nov. 1645. & 8. Junii 1657. Generaliter verò ab Episcopi approbati, non possunt, vigore illius generalis approbationis, confessiones Monialium audire, sed egent speciali approbatione: & approbatus ad audiendas confessiones Monialium unius Monasterii, non potest audire confessiones Monialium alterius Monasterii. Extraordinarius toties approbatus debet, quoties deputatur, nec sufficit esse semel approbatus; nisi pro iis, quæ obtinuerint Indultum Sacre Penitentiariæ eligendi ex approbatis per Monia-
39 libus semel tantum. Vicarius Episcopi non potest esse Confessarius Monialium, quia Moniales de ipso non confederent. S. Congreg. in Sorana 23. Julii 1587. in Mutinensi 3. Februarii 1597. Neque Parochus, seu Curatus, si

exin-

exinde cura notabiliter pateretur : Ead. S. Congreg. in Venetiarum 26. Julii 1594. in Parmensi 7. Martii 1652. in Taurinensi 2. August. ejusdem anni, & alibi passim. Neque minores Conventuales, quibus id prohibitum fuit à S. Pio V. Eadem S. Congreg. in Ortonen. 30. Junii 1599. & in Neapolitana 20. Martii 1621. Neque Observantes Provinciae Reformatae S. Antonii Lusitaniae, quibus prohibitum fuit à S. Congr. sub die 40. Nov. 1653. Et generaliter Regulares non solum non possunt esse Confessarii Ordinarii, sed neque Capellani Monialium Ordinario subiectarum. Ead. S. Congreg. in Pistoriensi 16. Maji 1653.

DECISIONIS XIX.

Ad Aprilis secundum Casum.

ARGUMENTUM.

Inquiri, intra quot dierum spatium possit infirmus in periculo mortis iterum communicari per Viaticum, id est non Jejunus? Agitur de obligatione communicandi in articulo mortis. Et resolvitur, praedictum infirmum, etsi non jejunum, posse communicari etiam quotidie.

SUMMARIUM.

- 1 Viaticum quot habeat significationes?
- 2 Viaticum per Antonomastiam significat SS. Eucharistiam.
- 3 Viaticum in articulo mortis an sit sumendum ex praecepto Divino?
- 4 Eucharistia quo ad sumptionem est de Praecepto Divino. Quo ad tempus sumptionis est de Praecepto Ecclesiastico.
- 5 Eucharistia olim dabatur fidelibus, domi deferenda, ac detinenda. Et cur?
- 6 Communio in Primitiva Ecclesia dabatur sanis in Missa. Extra Missam solis infirmis.
- 7 Jejunium naturale semper fuit necessarium ad Communionem.
- 8 Jejunium cur non attendatur in communicandis per Viaticum?
- 9 Rubrica Missalis Romani habet vim legis.
- 10 Viaticum an saepius dari possit infirmis non jejunis?
- 11 Viaticum etiam quotidie infirmo non jeuno potest ministrari.
- 12 Viaticum praebens Sacerdos debet dicere illa verba: Accipe Viaticum &c.
- 13 Rubrica directiva an obliget sub praeecepto?

SECUNDUS CASUS.

Communicate Moniali per Viaticum, in periculo mortis diu perduranti; Queritur, intra quot dierum spatium possit iterum, atque iterum Viaticum dari.

Pro intelligentia tria sunt praemittenda. Primum est, quod verbum Viaticum plures habet significationes; aliquando enim significat pecuniam necessariam pro itinere agendo l. Eum quem, 79. ff. de iudiciis, vel pro trahenda Doct. Clericali Tom. I. Lib. II.

mora extra patriam; ideoque scholare proficiente in alienam civitatem studiorum causa, quidquid ei datur à patre in cibariis, vel in pecunia ad se ibi sustentandum, dicitur Viaticum. l. Cum filiusfamilias. 17. ff. de Reb. Creditis, vel etiam Viaticum l. Si longius 18. §. Si filiusfamilias in fine ff. de iudic. forsan quia tenuis est contributio paterna, quae juvenibus studentibus datur. Aliquando Viaticum significat Altare Portatile, quod deferunt Episcopi secum in itinere, ut commodè possint in quocunque honesto loco super eo celebrare, vel facere celebrare Missam, juxta privilegium sibi concessum à jure. cap. Quoniam. 12. Privileg. in 6. Sed per Antonomastiam Viaticum significat Sanctissimam Eucharistiam, quae datur constitutis in articulo mortis. cap. Qui recedunt. 26. qu. 6. cap. Quod in te. 11. de Penitent. & Remiss. Confer enim vires animae fideli ad iter agendum in aeternitatem, & ad actus diabolicos superandos; siquidem in transitu uniuscujusque Draco infernalis descendit ad tentandum, habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet. Apoc. 12. 12. Et quamvis SS. Basilius, & Gregorius Nazianzenus appellaverint Baptismum Viaticum, eo quia tunc temporis plurimi solebant suscipere baptismum in extremo vitae constituti; & S. Cyprianus nominaverit eleemosynam hoc vocabulo Viatici, ut eruditè notatur in Hierolexic. Macri verb. Viaticum. Nihilominus antonomastice significatur Corpus CHRISTI delatum iis, qui sunt proximi mortis; quod plenè probat Macer ibid. subdens, quod olim illi communicabantur post susceptum Sacramentum Extremæ Unionis, & refert ex Surio exempla S. Guilielmi Archiepiscopi, & S. Stephani Regis.

Secundum praemissum: Magna est controversia apud Theologos Scholasticos. An Viaticum sit sumendum in articulo mortis ex Praecepto Divino, vel tantummodo ex Praecepto Ecclesiastico? Alii enim volunt esse Divinum Praeceptum de sumenda Sanctissima Eucharistia in articulo mortis, cum enim sit instituta ad conferendas vires pro vincendis tentationibus, sanè in articulo mortis ea opus esse nemo dubitat, cum ibi majores tentationes fiant. Ita ex SS. Patribus, & ex Soto, Victoria, & Paludano Gregorius de Valentia tom. 4. de Eucharistia disp. 6. qu. 8. punct. 4. vers. Quamobrem, Diana, alios cumulans part. 3. tract. 6. ref. 95. quae in opere coordinato est tom. 2. tr. 2. resol. 1. Novissimè Collegium Salmanticense tom. 10. de Sacrament. in genere tract. 4. cap. 8. num. 4. & Mastrius in 4. Sentent. disp. 1. n. 370. Alii è contra volunt à solo Praecepto Ecclesiastico hanc obligationem communicandi in articulo mortis provenire; quia nulla invenitur lex Divina, quae praecipiat hanc Communionem in articulo mortis sub peccato: Eminentiss. Cardin. de Lantæa in 4. sent. tom. 1. disp. 25. de Necess. Euchar. num. 38. Ergo quoad tempus mortis obligatio communicandi provenit à Praecepto Ecclesiastico, quandoquidem sic semper Ecclesia praecipit, ut habetur in variis Conciliis, & Decretis Pontificiis relatis in cap. De his verb. 26. q. 6. cap. Penitentes. dist. 50. cap. Super eo, de Haereticis in 6. Ita tenent Cajetan. in Summa verb. Communio Sacramentalis. Armilla eod. verb. num. 4. Sylvester verb. Eucharistia 5. Ledesmi. 1. part. 4. quæst. 12.